

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 385

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 5 mai 2023

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 632 din 13 decembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală	2–4
Decizia nr. 672 din 15 decembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	5–8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 26 din 27 martie 2023 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	9–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 632

din 13 decembrie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală

Marian Enache	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Oana-Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Gabriel Răsvan Toader în Dosarul nr. 12.290/3/2019 al Tribunalului București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.475D/2019.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 2.334D/2019, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ridicate în acea cauză” din cuprinsul dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Emil Șerban și Simona Delia Șerban în Dosarul nr. 1.408/108/2019 al Tribunalului Arad — Secția penală.

4. La apelul nominal lipsesc autorii excepției, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 1.475D/2019 și nr. 2.334D/2019, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

6. Reprezentantul Ministerului Public apreciază că sunt întrunite condițiile pentru conexarea dosarelor.

7. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 2.334D/2019 la Dosarul nr. 1.475D/2019, care a fost primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând în acest sens jurisprudența în materie a Curții Constituționale, și anume deciziile nr. 683 din 6 noiembrie 2018 și nr. 723 din 5 noiembrie 2019.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

9. Prin Sentința penală nr. 801/F din 10 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr. 12.290/3/2019, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală**. Excepția a fost ridicată de Gabriel Răsvan Toader într-o cauză având ca obiect o cerere de revizuire întemeiată pe prevederile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

10. Prin Încheierea din 6 august 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.408/108/2019, **Tribunalul Arad — Secția penală a sesizat**

Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ridicate în acea cauză” din cuprinsul dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată de Emil Șerban și Simona Delia Șerban într-o cauză având ca obiect o cerere de revizuire întemeiată pe prevederile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile de lege criticate încalcă egalitatea în drepturi, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și condițiile privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, întrucât numai persoana care a ridicat excepția de neconstituționalitate ce a fost admisă de Curtea Constituțională beneficiază de efectele respectivei decizii, iar nu și celelalte persoane condamnate anterior constatării neconstituționalității. Menționează că, prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, care nu limitează cazul de revizuire la cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, este neconstituțională. Arată că hotărârea de condamnare a inculpatului s-a întemeiat în mod determinant pe interceptări ilegale, care au fost obținute pe baza unui text de lege declarat neconstituțional după rămânerea definitivă a hotărârii, și anume art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României. Astfel, prin Decizia nr. 91 din 28 februarie 2018, Curtea a constatat că sintagma „aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români” cuprinsă în art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 este neconstituțională. Consideră că limitarea cazului de revizuire prevăzut de dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală la cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate creează discriminare între două categorii de persoane care au fost condamnate definitiv pentru săvârșirea aceluiași tip de infracțiuni. Susține că substanța dreptului procesual de a exercita calea de atac a revizuirii nu poate fi înlăturată de o atitudine pasivă — sub aspectul sesizării instanței de contencios constituțional — în timpul judecării fondului cauzei penale.

12. **Tribunalul București — Secția I penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Invocă în acest sens considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 126 din 3 martie 2016, și anume paragrafele 33 și 34.

13. **Tribunalul Arad — Secția penală** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, în condițiile în care admiterea ei ar însemna că deciziile Curții Constituționale trebuie aplicate și cauzelor judecate anterior pronunțării lor, ceea ce ar conferi caracter retroactiv respectivelor decizii. O atare interpretare ar duce însă la încălcarea prevederilor art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

14. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, modificate prin prevederile art. II pct. 113 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016. Dispozițiile de lege criticate au următorul cuprins: „(1) *Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când: [...] f) hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încalcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.*”

18. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorii excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, raportat la prevederile art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la prevederile art. 16 din Constituție — invocate și în prezenta cauză — și față de critici identice.

20. Astfel, prin Decizia nr. 37 din 19 ianuarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 10 martie 2021, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală. În acest sens, prin decizia mai sus citată, paragraful 13, Curtea a reținut că activitatea desfășurată în ciclul ordinar al procesului penal — dacă a fost legală și temeinică — trebuie să se finalizeze cu pronunțarea unei hotărâri definitive, având autoritate de lucru judecat, în care faptele reținute exprimă adevărul, iar legea penală și cea civilă au fost aplicate corect. Practica a înverdat însă și cazuri de hotărâri definitive care au soluționat cauzele penale cu grave erori de fapt și de drept. Legiuitorul a avut în vedere o asemenea ipoteză, rațiune pentru care a instituit căile de atac extraordinare ca mijloace procesuale penale de desființare a hotărârilor cu autoritate de lucru judecat care nu corespund legii și adevărului. Având în vedere faptul că instituirea unor astfel de mijloace procesuale aduce atingere autorității de lucru judecat — așadar, stabilității hotărârilor judecătorești definitive, care este menită a da încredere în activitatea justiției —, cazurile și condițiile de

exercitare a căilor extraordinare de atac trebuie să fie strict reglementate de legiuitor, în vederea restabilirii ordinii de drept. În egală măsură, opțiunea legiuitorului în reglementarea căilor extraordinare de atac trebuie să se realizeze în limite constituționale (Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, paragraful 30).

21. Curtea a constatat, prin Decizia nr. 37 din 19 ianuarie 2021, mai sus menționată, paragraful 14, că revizuirea este calea extraordinară de atac care permite instanței penale să revină asupra propriei hotărâri, revizuirea având caracterul unei căi de atac de fapt, prin care sunt constatate și înlăturate erorile de judecată intervenite în rezolvarea cauzelor penale. Cererea de revizuire se formulează împotriva unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat, în temeiul unor fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, fiind descoperite ulterior, care fac dovada că hotărârea definitivă se întemeiază pe o eroare judiciară (Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 5 mai 2017, paragraful 18). În ceea ce privește obiectul căii de atac, Curtea a reținut că revizuirea poate fi exercitată — în cazurile limitativ prevăzute de dispozițiile art. 453 din Codul de procedură penală — numai împotriva hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de instanțele penale, indiferent dacă acestea au rămas definitive la prima instanță (sentințe) sau la instanța de apel (decizii). Totodată, revizuirea privește numai hotărârile judecătorești definitive care conțin o rezolvare a fondului cauzei, deoarece prin revizuire se urmărește înlăturarea erorilor de fapt pe care le conțin hotărârile judecătorești, or, asemenea erori pot fi întâlnite numai în hotărârile care rezolvă fondul cauzei penale. Curtea a observat că sunt hotărâri prin care se rezolvă fondul cauzei acelea prin care instanța se pronunță asupra raportului juridic de drept penal substanțial și asupra raportului juridic procesual penal principal. Cu alte cuvinte, prin rezolvarea fondului cauzei, instanța penală rezolvă acțiunea penală și pronunță, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal (Decizia nr. 181 din 29 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 5 mai 2016, paragrafele 17 și 18).

22. În ceea ce privește efectele unei decizii a Curții Constituționale asupra unor cauze definitiv soluționate, prin Decizia nr. 37 din 19 ianuarie 2021, mai sus citată, paragraful 15, Curtea a reținut că legiuitorul a reglementat în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală un mecanism procedural prin intermediul căruia persoanele îndreptățite pot exercita o cale extraordinară de atac — și anume revizuirea — pentru remedierea situației lor în procesele penale în care a fost invocată o excepție de neconstituționalitate admisă de Curtea Constituțională după pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive. Curtea a amintit jurisprudența sa cu privire la instituția revizuirii întemeiate pe acest motiv, și anume Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, citată anterior, prin care a statuat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, care nu limitează cazul de revizuire la cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, este neconstituțională. În acest sens, prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, paragrafele 25 și 33, Curtea a reținut că, distinct de ipoteza cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării deciziei de admitere a excepției de neconstituționalitate (cauze pendinte) — în care decizia de admitere produce efecte *erga omnes*, întrucât ceea ce are relevanță în privința aplicării sale este faptul că raportul juridic guvernat de dispozițiile legii declarate neconstituționale nu este definitiv consolidat —, în privința cauzelor care nu se mai află pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării deciziei de admitere a Curții, fiind vorba

despre un raport juridic epuizat, decizia de admitere va produce efecte juridice doar în condiții strict limitative. Pornind de la premisa că incidența deciziei instanței de contencios constituțional într-o atare cauză ar echivala cu atribuirea de efecte *ex tunc* actului jurisdicțional al Curții — cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală — și ar nega, în mod nepermis, autoritatea de lucru judecat care este atașată hotărârilor judecătorești definitive, Curtea a reținut însă că declararea neconstituționalității unui text de lege ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, ci trebuie să profite autorilor acesteia, care au declanșat controlul de constituționalitate într-o cauză concretă. În aceste condiții, având în vedere importanța principiului autorității de lucru judecat, Curtea a constatat că, pentru a garanta atât stabilitatea raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, „o decizie de constatare a neconstituționalității unei prevederi legale trebuie să profite, în formularea căii de atac a revizuirii, numai acelei categorii de justițiabili care a invocat excepția de neconstituționalitate în cauze soluționate definitiv până la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea, precum și autorilor aceleiași excepții, invocate anterior publicării deciziei Curții, în alte cauze, soluționate definitiv, acest lucru impunându-se din nevoia de ordine și stabilitate juridică”.

23. În continuare, prin Decizia nr. 37 din 19 ianuarie 2021, precitată, paragraful 16, Curtea a reținut că, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, paragrafele 1.014—1.016, a statuat că raționamentul dezvoltat în Decizia nr. 126 din 3 martie 2016 rămâne pe deplin aplicabil în ipoteza exercitării căii extraordinare de atac a revizuirii atunci când aceasta privește orice decizie de admitere a unei excepții de neconstituționalitate referitoare la norme de procedură penală ori de drept material penal, dar care nu au ca efect dezincriminarea faptei sau micșorarea limitei maxime a pedepsei. Însă atunci când printr-o decizie a Curții Constituționale se constată neconstituționalitatea totală sau parțială a unei norme de incriminare, decizia echivalează, în privința efectelor, cu o lege de dezincriminare. Continuând această linie jurisprudențială, Curtea — prin Decizia nr. 651 din

25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018 — a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative, este neconstituțională, respectiv că soluția legislativă cuprinsă în art. 4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare, este neconstituțională. Astfel, Curtea a concluzionat că există remedii procesuale efective prin care instanțele judecătorești să dea eficiență deciziilor Curții Constituționale care au ca efect înlăturarea sau modificarea pedepsei/măsurii educative.

24. Din cele arătate în Decizia nr. 37 din 19 ianuarie 2021 anterior citată, paragraful 17, Curtea a constatat că, prin prevederile art. II pct. 113 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, legiuitorul a pus de acord dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală cu Decizia Curții Constituționale nr. 126 din 3 martie 2016, astfel că dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală nu aduc nicio atingere prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea în fața legii, fără privilegiu și fără discriminări.

25. În același sens sunt și Decizia nr. 683 din 6 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 302 din 18 aprilie 2019, Decizia nr. 410 din 20 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 8 noiembrie 2019, Decizia nr. 723 din 5 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 14 martie 2020, Decizia nr. 463 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 7 octombrie 2020, și Decizia nr. 119 din 15 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 3 august 2022.

26. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

27. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gabriel Răsvan Toader în Dosarul nr. 12.290/3/2019 al Tribunalului București — Secția I penală și de Emil Șerban și Simona Delia Șerban în Dosarul nr. 1.408/108/2019 al Tribunalului Arad — Secția penală și constată că dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și Tribunalului Arad — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 decembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Oana-Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 672

din 15 decembrie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Patricia-Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Eugen Anton.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor personalului din sistemul bugetar aferente lunii aprilie 2013, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2014. Excepția a fost ridicată de Sindicatul Polițiștilor „Constantin Brâncoveanu” din Baia Mare, în numele și pentru membrii săi Mirela Emilia Ciocan și alții, în Dosarul nr. 3.999/100/2017* al Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.050D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată. În acest sens, invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, de exemplu, Decizia nr. 333 din 11 iunie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 17 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 3.999/100/2017*, **Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor personalului din sistemul bugetar aferente lunii aprilie 2013, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2014.** Excepția a fost ridicată de Sindicatul Polițiștilor „Constantin Brâncoveanu” din Baia Mare, în numele și pentru membrii săi Mirela Emilia Ciocan și alții, într-o cauză având ca obiect soluționarea unor cereri privind acordarea dreptului la vouchere de vacanță.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 517 alin. (4) din

Codul de procedură civilă sunt neconstituționale, întrucât permit ca o decizie contrară Constituției, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în cadrul unui recurs în interesul legii, să producă efecte obligatorii pentru instanțele judecătorești. În acest sens, invocă soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 39 din 29 mai 2017. De asemenea, consideră că sunt neconstituționale și dispozițiile de lege care au constituit temeiul pronunțării acestei decizii și care au afectat dreptul la vouchere de vacanță. Susține că acest drept are o natură fundamentală, întrucât, așa cum a statuat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Hotărârea din 12 februarie 2015, pronunțată în Cauza C-396/13 „*Satakunnan käräjäoikeus*”, este o componentă a salariului minim.

6. Autorul excepției susține și că nebugetarea cheltuielilor cu vouchere de vacanță este o măsură discriminatorie în raport cu angajații din mediul privat.

7. Totodată, susține că afectarea dreptului fundamental la vouchere de vacanță nu se poate realiza prin intermediul unor ordonanțe de urgență.

8. De asemenea, arată că procesul legislativ de adoptare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 s-a realizat cu încălcarea prevederilor constituționale ale art. 115 alin. (5) din Constituție. Guvernul a înaintat Senatului proiectul de lege privind aprobarea ordonanței de urgență, acesta fiind înregistrat la Biroul permanent al Camerei la data de 14 decembrie 2015. Arată că neaprobarea ordonanței de urgență în condițiile procedurale stabilite nu poate avea drept consecință decât încetarea efectelor acesteia, care va fi lipsită de fundamentul constituțional de vreme ce legea de aprobare nu este adoptată în termenele prevăzute de Constituție, cu respectarea procedurii de urgență. Tergiversând dezbaterile legii de aprobare a ordonanței de urgență, Parlamentul nu numai că nesocotește dispozițiile art. 115 alin. (5) din Constituție, dar încalcă și prevederile art. 61 alin. (1), care îl obligă, în calitate de unică autoritate legiuitoare, să cenzureze actele Guvernului cu rang de lege, reglementând prin legea de aprobare sau de respingere, dacă este cazul, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanței de urgență, conform art. 115 alin. (8) din Constituție.

9. În ceea ce privește dispozițiile art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, arată că acestea sunt neconstituționale, întrucât „obligă judecătorii în cazul în care aceștia trebuie să aplice, pe cazul concret norme izvorâte din dreptul comunitar european, împreună sau excluzând altele ce reglementează aceleași raporturi juridice, dar provenind din dreptul intern originar, de drept comun sau constituțional — să ignore aceste articole constituționale invocate și implicit calificările ori drepturile stabilite de instanțele europene, ori de autoritățile CE cu atribute de legiuitor și să aplice exclusiv deciziile prestabilite prin acest art. 99 lit. ș), aducând astfel, o remediabilă atingere atât principiului înfăptuirii justiției, conținut de art. 124 din Legea Fundamentală cât și imparțialității instanței, garantate de art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene”.

10. **Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal** apreciază că dispozițiile de lege criticate nu intră în conflict cu normele constituționale invocate de autorul excepției.

11. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor personalului din sistemul bugetar aferente lunii aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 220 din 17 aprilie 2013, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 11 decembrie 2015, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1035 din 22 decembrie 2016, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2017, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 973 din 7 decembrie 2017, și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2014. Examinând motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că, în ceea ce privește dispozițiile art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor personalului din sistemul bugetar aferente lunii aprilie 2013, autorul excepției are în vedere, de fapt, dispozițiile art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 550 din 30 august 2013. De asemenea, Curtea constată că, în realitate, autorul excepției se referă la dispozițiile art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005. Dispozițiile de lege criticate au următoarea redactare:

— Art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă:
„(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.”;

— Art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013: „(2) În bugetele pe anul 2014 ale instituțiilor și autorităților publice centrale și locale, astfel cum sunt definite prin Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou și tichete de vacanță personalului din cadrul acestora.”;

— Art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014: „(5) În bugetele pe anul 2015 ale instituțiilor și autorităților publice, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 30 din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou, tichete de vacanță și vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora.”;

— Art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015: „(4) În bugetele pe anul 2016 ale instituțiilor și autorităților publice prevăzute la alin. (1) nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou, prime de vacanță și vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora.”;

— Art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016: „(4) În perioada 1 ianuarie—28 februarie 2017 instituțiile și autoritățile publice prevăzute la alin. (1) nu acordă tichete cadou, prime de vacanță și vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora.”;

— Art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017: „(4) Prin excepție de la alin. (3), în perioada 1 martie—30 iunie 2017 instituțiile și autoritățile publice prevăzute la art. 9 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 nu acordă prime de vacanță și vouchere de vacanță.”;

— Art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017: „(1) În anul 2018, instituțiile și autoritățile publice, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 30 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu acordă personalului din cadrul acestora tichete cadou, premii și nici indemnizația de hrană și indemnizația de vacanță prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în anul 2018 se pot acorda premii pentru sportivii și colectivele tehnice care au obținut performanțe deosebite la acțiunile sportive internaționale și naționale oficiale, pentru elevii, studenții, cercetătorii și profesorii care au obținut distincții la olimpiadele internaționale și concursurile internaționale și naționale pe discipline de învățământ și pentru profesorii care i-au pregătit pe aceștia, cu încadrarea în alocarea bugetară.

(3) În anul 2018, instituțiile și autoritățile publice prevăzute la alin. (1) acordă o singură indemnizație de vacanță sau o singură primă de vacanță, după caz, sub formă de vouchere, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, cu modificările și completările ulterioare. Quantumul voucherelor de vacanță acordate în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, aprobată cu modificări și

completări prin Legea nr. 94/2014, cu modificările și completările ulterioare, nu se ia în calcul la determinarea limitei prevăzute la art. 25 din Legea-cadru nr. 153/2017.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), în anul 2018, pentru personalul militar, polițistii, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personalul civil din instituțiile publice de apărare, ordine publică și securitate națională, se decontează serviciile turistice prestate de unități aflate pe teritoriul României, efectuate în perioada concediului de odihnă, în limita valorică prevăzută la art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, cu modificările și completările ulterioare. Quantumul sumelor decontate nu se ia în calcul la determinarea limitei prevăzute la art. 25 din Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare.”;

— Art. 99 lit. 5) din Legea nr. 303/2004: „Constituie abateri disciplinare: [...] și) nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii.”

15. Autorul excepției consideră că aceste texte de lege sunt contrare următoarelor prevederi din Constituție: art. 1 alin. (3), (4) și (5) privind statul de drept, separația puterilor și obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 11 alin. (2) privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 41 alin. (2) privind protecția socială a muncii, art. 53 alin. (2) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 115 alin. (5) referitor la condițiile adoptării ordonanțelor de urgență, art. 126 alin. (3) privind competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, art. 142 alin. (1) privind Curtea Constituțională, art. 148 alin. (2) și (4) referitor la integrarea în Uniunea Europeană și art. 152 alin. (2) privind limitele revizuirii Constituției.

16. Examinând excepția, Curtea constată că dispozițiile art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă fac parte din capitolul I al titlului III din Codul de procedură civilă care reglementează recursul în interesul legii. Textul de lege criticat prevede efectul obligatoriu al deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

17. Argumentele aduse de autorul excepției în susținerea neconstituționalității art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă vizează conținutul Deciziei nr. 39 din 29 mai 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 31 iulie 2017. Curtea observă că această decizie a fost pronunțată potrivit competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție reglementate în capitolul II al titlului III din Codul de procedură civilă, care privește pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Efectele obligatorii ale hotărârilor pronunțate în exercitarea acestei competențe sunt reglementate de art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

18. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu sunt incidente în cauză, astfel că, în ceea ce le privește, critica de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

19. Referitor la critica de neconstituționalitate adusă dispozițiilor de lege succesive prin care s-a prevăzut că nu se acordă vouchere de vacanță, Curtea reține că premisa de la care pornește autorul excepției este aceea că dreptul la vouchere de vacanță este un drept fundamental. Or, Curtea constată că prin Decizia nr. 209 din 17 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 19 iulie 2018,

paragraful 33, a reținut că dreptul la tichete/vouchere de vacanță nu reprezintă un drept fundamental, ci un beneficiu acordat anumitor categorii socioprofesionale, în virtutea statutului acestora, fără a avea însă un temei constituțional. În consecință, legiuitorul are libera apreciere asupra instituirii unor astfel de beneficii, a stabilirii conținutului, limitelor și condițiilor de acordare a acestora. De asemenea, legiuitorul este liber să dispună diminuarea ori chiar încetarea acordării acestora, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală.

20. Prin aceeași decizie, paragraful 34, analizând critica privind încălcarea art. 16 din Constituție, prin instituirea unui tratament diferit față de angajații din sectorul privat, Curtea a reținut că aceasta este neîntemeiată, deoarece angajații din sectorul privat nu sunt în aceeași situație juridică cu angajații din sectorul public. În acest sens este și Decizia Curții Europene a Drepturilor Omului din 20 martie 2012 cu privire la Cererea nr. 13.902/11, introdusă de *Ionel Panfile împotriva României*, paragraful 28, prin care Curtea a considerat că legea contestată a instituit, într-adevăr, o diferență de tratament între persoanele pensionate angajate în sectorul privat și cele angajate în sectorul public, cum era cazul reclamantului; cu toate acestea, cele două categorii de persoane nu pot fi considerate ca aflându-se într-o situație analoagă sau asemănătoare în sensul art. 14, din moment ce diferența esențială, relevantă pentru contextul în care au fost luate măsurile criticate, este aceea că veniturile lor provin din surse diferite, și anume bugetul privat și, respectiv, bugetul de stat.

24. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Sindicatul Polițiștilor „Constantin Brâncoveanu” din Baia Mare, în numele și pentru membrii săi Mirela Emilia Ciocan și alții, în Dosarul nr. 3.999/100/2017* al Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, ale art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 10 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Maramureș — Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 decembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Patricia-Marilena Ionea

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 26

din 27 martie 2023

Dosar nr. 207/1/2023

Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile —
președintele completului
Irina Alexandra Boldea — judecător la Secția I civilă
Petronela Cristina Văleanu — judecător la Secția I civilă
Andrei Liana Constanda — judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli — judecător la Secția I civilă
Elena Carmen Popoiag — judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă
Ileana Ruxandra Tirică — judecător la Secția I civilă
Cristina Trușescu — judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei — judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea — judecător la Secția I civilă
Lavinia Curelea — judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 207/1/2023 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 36 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Alba — Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.277/176/2020, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile au depus, în termen legal, puncte de vedere asupra chestiunii de drept. De asemenea, referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Alba — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 13 aprilie 2022, în Dosarul nr. 6.277/176/2020, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519

din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la *modul de interpretare a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare* (Legea nr. 18/1991).

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 25 ianuarie 2023 cu nr. 207/1/2023, termenul de judecată fiind stabilit la data de 27 martie 2023.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. *Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 27. — „(2³) În cazul terenurilor aferente casei de locuit și anexelor gospodărești edificate anterior datei de 1 ianuarie 1990, precum și curții și grădinii din jurul acestora, proprietarii caselor de locuit, inclusiv cei care au cumpărat imobilul potrivit prevederilor Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, sau cei care au dobândit aceste imobile prin acte translativ de proprietate pot solicita comisiei județene emiterea titlului de proprietate în condițiile prezentei legi, cu întrunirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) dacă deținătorii sau moștenitorii acestora figurează cu casa de locuit în registrele agricole sau registrele cadastrale ori sunt înscrise în cartea funciară și sunt înregistrate în evidențele fiscale;

b) dacă terenul este în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și persoanele solicitante au calitatea de proprietari ai construcțiilor;

c) nu fac obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane. (...)”

III. Expunerea succintă a procesului

10. *Prin Plângerea înregistrată pe rolul Judecătoriei Alba Iulia* cu nr. 6.277/176/2020, petentul X a solicitat ca, în contradictoriu cu intimatele Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor A (*Comisia locală A*) și Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor B (*Comisia județeană B*), să se dispună anularea Hotărârii nr. 322 din 17 septembrie 2020, emisă de intimata Comisia județeană B, și a Hotărârii nr. 41 din 11 februarie 2020, emisă de intimata Comisia locală A, și obligarea intimatelor să întocmească documentația și să procedeze la emiterea titlului de proprietate pentru suprafața de 302 mp teren intravilan — curtea aferentă construcției proprietate a petentului.

11. *Prin întâmpinare*, Comisia locală A a solicitat respingerea plângerii ca inadmisibilă, arătând că, la data de 5 decembrie 2018, petentul a formulat o cerere de constituire a dreptului de proprietate asupra terenului aferent construcției proprietatea sa, întemeiată pe dispozițiile art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, introduse prin art. I pct. 4 din Legea nr. 231/2018 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 231/2018*), pentru suprafața de 302 mp înscrisă în cartea funciară.

12. Comisia locală A a respins cererea prin Hotărârea nr. 41 din 11 februarie 2020, apreciind că nu sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 231/2018, ci dispozițiile art. 24 din Legea nr. 18/1991, deoarece antecesorii petentului au edificat o locuință pe terenul atribuit în acest scop de cooperativa agricolă de producție, în anul 1983, și-au înscris în cartea funciară dreptul de folosință asupra terenului în suprafață de 100 mp pe durata existenței construcțiilor, iar mai târziu, în anul 1995, și-au intabulat dreptul de proprietate în cartea funciară asupra suprafeței de teren de 100 mp atribuite prin act administrativ, astfel că petentului nu îi sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 231/2018 pentru diferența de suprafață.

13. Prin *Sentința civilă nr. 1.133 din 17 mai 2021*, Judecătoria Alba Iulia a respins plângerea ca neîntemeiată, cu motivarea că nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din Legea nr. 18/1991, deoarece petentul nu a depus niciun înscris din care să rezulte calitatea sa de cooperativ și că terenul a fost cooperativizat; terenul nu apare în registrul agricol, este proprietatea statului român, petentul nu are calitatea de proprietar al construcțiilor de pe acest teren și, potrivit susținerilor Comisiei județene B, face obiectul cererilor de reconstituire formulate de alte persoane, în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 10/2001*).

14. *Împotriva acestei sentințe a declarat apel petentul*, criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie, susținând, în principal, că textul art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 — „nu fac obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane” — este ambiguu și nu îndeplinește cerința de claritate și precizie a legii și astfel este de natură a crea discriminare în raport cu persoanele cărora li s-au atribuit terenuri pentru construirea de locuințe și edificarea gospodăriilor.

15. Cererea de retrocedare formulată în temeiul Legii nr. 10/2001 a fost soluționată prin Dispoziția nr. xxx/2008 emisă de primarul municipiului Alba Iulia, prin care s-a dispus acordarea de măsuri reparatorii și a fost respinsă solicitarea de restituire în natură. Cum această dispoziție nu a fost atacată, ea este definitivă și a consolidat titlul de proprietate al statului român.

16. Cu toate acestea, în mod nejustificat, s-a apreciat că nu este îndeplinită condiția de la lit. c) a art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, deoarece terenul face obiectul unei cereri de reconstituire, iar despăgubirile nu au fost achitate persoanei îndreptățite până la data formulării cererii de constituire de către apelant.

17. La data de 13 ianuarie 2022 apelantul a solicitat, în temeiul dispozițiilor art. 519—521 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu privire la dezlegarea chestiunii de drept privind modul de interpretare a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991.

18. Prin Încheierea de ședință din 13 aprilie sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării referitoare la admisibilitatea procedurii

19. Instanța de trimitere, procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, referitoare la declanșarea procedurii pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a apreciat că acestea sunt întrunite cumulativ.

20. Astfel, textul de lege a cărui interpretare se solicită prin mecanismul hotărârii prealabile reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă este incident speței și este

susceptibil de mai multe interpretări, problema de drept care face obiectul sesizării prezintă caracter de noutate, iar asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

21. Cerința cuprinsă în art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 este susceptibilă de sensuri diferite deoarece, prin modul de redactare a textului de lege, care, *pe de o parte*, nu distinge între cereri de constituire sau reconstituire soluționate și cereri de constituire sau reconstituire nesoluționate, iar, *pe de altă parte*, în cazul cererilor soluționate, nu indică momentul de la care se poate considera că nu mai există cererea, respectiv data soluționării cererii prin emiterea deciziei de acordare a despăgubirilor ori data achitării efective a despăgubirilor, pot rezulta mai multe interpretări, după cum urmează:

— condiția nu este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, indiferent dacă aceasta este sau nu soluționată administrativ definitiv până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate (constituire);

— condiția nu este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, care a fost soluționată prin decizie de respingere a cererii de reconstituire/constituire/retrocedare în natură și acordare de despăgubiri, însă acestea nu au fost achitate până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate (constituire).

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

22. *Apelantul-petent*, prin cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a susținut neclaritatea textului de lege a cărui interpretare o solicită, considerând că trebuie dezlegată problema dacă simpla existență a unei cereri de reconstituire în natură a dreptului de proprietate asupra terenului determină inadmisibilitatea acțiunii promovate în cauza pendinte sau dacă instanța trebuie să analizeze dacă cererea de reconstituire formulată de persoana îndreptățită a fost sau nu soluționată și ce anume se înțelege prin dosar soluționat.

23. A apreciat că existența unei cereri de reconstituire nu poate avea *per se* consecința respingerii, ca inadmisibilă, a acțiunii, pentru că aceasta ar însemna că, indiferent de modul de soluționare a acestei cereri, instanța nu ar avea îndreptățirea să analizeze cererea, iar reclamantul ar fi lipsit de dreptul de acces la justiție.

24. Analizând noțiunea de „cerere soluționată”, a invocat dispozițiile art. II alin. (1) din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (*Legea nr. 368/2013*), ale art. 26 din Legea nr. 10/2001, precum și Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 47/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 974 din 4 decembrie 2019, și a concluzionat că Dispoziția nr. xxx/2008 emisă de primarul municipiului Alba Iulia, de acordare a despăgubirilor, este definitivă și consolidează titlul de proprietate al statului.

25. După comunicarea raportului întocmit de judecătorul-raportor, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, apelantul-petent și intimata-părâtă Comisia județeană B au depus, în termen legal, puncte de vedere asupra chestiunii de drept, prin care au reiterat argumentele invocate în fața instanței de trimitere.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

26. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 6.277/176/2020 nu a exprimat niciun punct de vedere asupra chestiunii de drept.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

27. Răspunzând solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat două hotărâri judecătorești relevante și au exprimat opinii teoretice, din care a rezultat existența a două orientări jurisprudențiale.

28. Astfel, *într-o primă orientare*, majoritară, s-a apreciat că este îndeplinită condiția prevăzută de art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 în cazul în care, anterior, a fost formulată o cerere cu privire la imobil, prin care s-a solicitat restituirea în natură sau acordarea de despăgubiri bănești și pentru care s-a constatat dreptul la măsuri reparatorii prin echivalent, întrucât, în această situație, terenul nu face obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane. S-a apreciat că această condiție este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, care a fost soluționată prin decizie de respingere a cererii de reconstituire/constituire/retrocedare în natură și acordare de despăgubiri, independent de achitarea despăgubirilor până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate.

29. În acest sens s-au depus Decizia civilă nr. 3.188 din 7 octombrie 2022, pronunțată de Tribunalul Argeș — Secția I civilă în Dosarul nr. 6.037/280/2020, și Sentința civilă nr. 2.548 din 12 septembrie 2022, pronunțată de Judecătoria Câmpina în Dosarul nr. 258/204/2022, definitivă prin Decizia civilă nr. 51 din 16 ianuarie 2023, pronunțată de Tribunalul Prahova — Secția I civilă.

30. De asemenea, au fost exprimate opinii teoretice de către Judecătoria Buhuși, Judecătoria Onești, Judecătoria Moinești, Judecătoria Brașov, Tribunalul București, Judecătoria Bolintin-Vale, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ialomița — Secția civilă, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Cornetu, Judecătoria Novaci, Curtea de Apel Galați — Secția I civilă, Tribunalul Bihor — Secția I civilă, Curtea de Apel Pitești, Judecătoria Buzău, Judecătoria Pogoanele, Judecătoria Câmpina, Tribunalul Prahova — Secția I civilă, Judecătoria Darabani, Tribunalul Arad — Secția I civilă.

31. *A fost exprimată și opinia* potrivit căreia condiția în discuție nu este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de constituire sau reconstituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, înregistrată anterior cererii ce face obiectul analizei, indiferent dacă aceasta este sau nu soluționată administrativ definitiv până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate. În susținerea acestei opinii a fost avută în vedere împrejurarea că procedura reglementată de dispozițiile Legii nr. 18/1991 începe odată cu formularea cererii, fără ca dispozițiile legale să facă o distincție din perspectiva efectelor juridice produse între cereri de constituire sau reconstituire soluționate și cereri de constituire sau reconstituire nesoluționate.

32. Nu au fost depuse hotărâri judecătorești în acest sens, însă au fost exprimate opinii teoretice de către Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, Tribunalul Teleorman — Secția civilă, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Zimnicea, Judecătoria Videle, Judecătoria Bistrița — Secția civilă, Tribunalul Galați, Judecătoria Iași — Secția civilă.

33. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

34. Prin *Decizia nr. 875 din 16 decembrie 2021*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 3 martie 2022, instanța de contencios constituțional a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, reținând că:

„23. Analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, Curtea observă că, potrivit acestora, emiterea titlului de proprietate pentru terenurile aferente casei de locuit și anexelor gospodărești, precum și curții și grădinii din jurul acestora, care nu au fost cooperativizate, poate fi realizată cu respectarea a trei condiții prevăzute de lege. Una dintre aceste condiții este ca respectivul teren să nu facă obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane. Autorii excepției învederează Curții faptul că această sintagmă ar trebui interpretată în sensul că în cazul în care Comisia Națională de Compensare a Imobilelor (CNCI) a validat decizia entității investite de lege, prin care s-a stabilit că imobilul preluat în mod abuziv nu poate fi restituit în natură, și a emis decizia de compensare prin puncte, decizie care se află în faza de executare, cererea de reconstituire trebuie considerată ca fiind soluționată, iar imobilul în cauză să nu mai fie afectat de existența unei cereri de reconstituire. Astfel, se apreciază că textul este constituțional numai dacă vizează cererile de reconstituire aflate pe rolul CNCI până la emiterea deciziei de compensare în puncte, care a devenit definitivă prin respingerea acțiunilor în justiție formulate împotriva acesteia; după acest moment însă trebuie să se considere că nu mai există o cerere de reconstituire aflată pe rol care să împiedice emiterea titlului de proprietate în favoarea deținătorului/moștenitorului terenurilor respective tocmai pentru că acest moment marchează faptul că bunul imobil nu poate fi restituit în natură, acordându-se despăgubiri.

24. Or, o asemenea apreciere, și anume dacă respectiva condiție vizează momentul anterior sau ulterior emiterii deciziei de compensare în puncte de către CNCI/respingerii contestațiilor formulate cu privire la aceasta, este o chestiune de interpretare și aplicare a legii, și nu o problemă de constituționalitate. Soluționarea unor asemenea aspecte nu intră în sfera contenciosului constituțional, ci ține de competența exclusivă a instanțelor judecătorești.

25. (...) Așadar, nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte aplicarea și interpretarea legii, acestea fiind de resortul exclusiv al instanței de judecată care judecă fondul cauzei, precum și, eventual, al instanțelor de control judiciar, astfel cum rezultă din prevederile coroborate ale art. 126 alin. (1) și (3) din Constituție. (...)”

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

35. Prin raportul întocmit, judecătorul-raportor a apreciat că nu sunt întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, lipsind atât condiția referitoare la existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, cât și condiția nouității.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept care se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

36. Prin sesizarea formulată, Tribunalul Alba — Secția I civilă solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție o interpretare jurisdicțională de principiu a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, în sensul de a stabili în ce condiții se poate considera îndeplinită cerința de la lit. c) a acestui text legal.

37. În concret, potrivit art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, emiterea titlului de proprietate pentru terenurile aferente casei de locuit și anexelor gospodărești, precum și curții și grădinii din jurul acestora, care nu au fost cooperativizate, poate fi realizată cu respectarea a trei condiții prevăzute de lege. Una dintre aceste condiții, prevăzută la lit. c) a textului legal în discuție, este ca respectivul teren să nu facă obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane.

38. Autorul sesizării consideră că această sintagmă este susceptibilă de sensuri diferite deoarece, prin modul de redactare a textului de lege, care, pe de o parte, nu distinge între cereri de constituire sau reconstituire soluționate și cereri de constituire sau reconstituire nesoluționate, iar, pe de altă parte, în cazul cererilor soluționate, nu indică momentul de la care se poate considera că cererea nu mai există, respectiv data soluționării cererii prin emiterea deciziei de acordare a despăgubirilor ori data achitării efective a despăgubirilor, pot rezulta mai multe interpretări, după cum urmează:

— condiția nu este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, indiferent dacă aceasta este sau nu soluționată administrativ definitiv până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate (constituire);

— condiția nu este îndeplinită dacă terenul solicitat face obiectul unei cereri de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane, care a fost soluționată prin decizie de respingere a cererii de reconstituire/constituire/retrocedare în natură și acordare de despăgubiri, însă acestea nu au fost achitate până la data formulării cererii de emitere a titlului de proprietate (constituire).

39. Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, trebuie să se verifice dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, așa cum rezultă acestea din textele normative care asigură cadrul legal al deschiderii procedurii.

40. Astfel, conform dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecătii, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

41. Cumulativ, art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că: „Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.”

42. Din analiza dispozițiilor legale mai sus evocate rezultă că deschiderea procedurii hotărârii prealabile este posibilă numai în cazul în care sunt îndeplinite, concomitent, următoarele condiții:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată;

— cauza să fie soluționată în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecătii să se afle în competența legală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a curții de apel sau a tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de nouitate;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept și aceasta să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

43. Examinarea condițiilor în care poate fi declanșat prezentul mecanism de unificare a practicii judiciare pune în evidență faptul că, în cazul concret al prezentei sesizări, doar unele dintre cerințele legale mai sus enunțate se verifică.

44. Astfel, se constată că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost făcută de Tribunalul Alba — Secția I civilă, investit cu soluționarea apelului formulat împotriva Sentinței civile nr. 1.133 din 17 mai 2021, pronunțată de Judecătoria Alba Iulia în Dosarul nr. 6.277/176/2020, tribunalul având competența de

a judeca acest litigiu în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive, întrucât, în materia în care a fost promovată acțiunea, hotărârile pronunțate sunt supuse exclusiv apelului, așa cum rezultă din interpretarea coroborată a prevederilor art. 5 alin. (1) din titlul XIII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*), și ale art. 7 alin. (2) din *Legea nr. 76/2012* pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 76/2012*), decizia fiind, astfel, definitivă în raport cu dispozițiile art. 634 alin. (1) pct. 4 teza întâi din Codul de procedură civilă.

45. Sunt îndeplinite, așadar, condițiile referitoare la existența unei cauze aflate în curs de judecată, în competența legală a unui complet de judecată al tribunalului investit să judece litigiul în ultimă instanță.

46. Totodată, din verificările efectuate se constată că este întrunită și cerința ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept enunțate și să nu fie investită cu soluționarea unui recurs în interesul legii cu acest obiect.

47. În concluzie, se constată că, în cauză, sunt îndeplinite condițiile de ordin procedural prevăzute de art. 519 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmând ca, în continuare, să se analizeze și să se stabilească dacă problema juridică în discuție reprezintă o veritabilă chestiune de drept și dacă aceasta are caracter de nouitate.

48. *Cu referire la cerința ivirii unei chestiuni de drept de care depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată*, se constată că legiuitorul a instituit o dublă condiționare: pe de o parte, să existe o chestiune de drept, iar, pe de altă parte, să fie probată legătura necesară între dezlegarea chestiunii de drept identificate și soluționarea cauzei pe fond.

49. În ceea ce privește primul aspect, în mod constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a subliniat că, pentru a se putea vorbi de existența unei chestiuni de drept, este necesar ca problema de drept supusă dezbaterii să fie una veritabilă, să prezinte o dificultate suficient de mare, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

50. Cu alte cuvinte, chestiunea de drept trebuie să fie una reală și veritabilă, iar o atare calificare există numai atunci când norma de drept supusă discuției este îndoielnică, imperfectă (lacunară) sau neclară, fiind susceptibilă, în atare condiții, să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al practicii neunitare.

51. Prin urmare, nu orice chestiune de drept poate fi supusă interpretării prin acest mecanism de unificare jurisprudențială, ci numai aceea care ridică problema precarității textelor de lege, a caracterului lor dual și complex. În caz contrar, rolul instanței supreme ar deveni unul de soluționare directă a cauzei aflate pe rol și ar neutraliza rolul instanței legal investite, acela de a judeca în mod direct și efectiv procesul, rol consacrat constituțional. Instanța supremă nu poate fi investită, în cadrul acestei proceduri, cu interpretarea și aplicarea legii în scopul soluționării efective a cauzei aflate pe rol, atribut care se impune cu necesitate să rămână în sfera de competență exclusivă a instanței de judecată legal investite cu soluționarea procesului.

52. Caracterul veritabil al chestiunii de drept trebuie să rezulte din încheierea de sesizare pronunțată de instanța de trimitere, întrucât completul de judecată investit cu soluționarea pricinii este ținut, în primul rând, să stabilească dacă este o problemă de interpretare, care să prezinte o oarecare dificultate și care implică riscul unor dezlegări diferite ulterioare în practică.

53. Încheierea trebuie să fie motivată, aptă să releve reflecția judecătorilor din complet asupra respectivei chestiuni de drept, asupra diferitelor variante de interpretare posibile, cu

argumentele aferente, iar, în final, să conțină opțiunea provizorie pentru o dezlegare pe care o consideră preferabilă, toate acestea pentru justificarea declanșării mecanismului de unificare a jurisprudenței consacrat prin dispozițiile art. 519—521 din Codul de procedură civilă.

54. Această exigență legală a fost subliniată constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, considerându-se imperios necesar ca punctul de vedere al instanței de trimitere să cuprindă o argumentare temeinică asupra admisibilității sesizării, nu numai sub aspectul condițiilor de procedură, cât mai ales asupra circumstanțierii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei (Decizia nr. 20 din 22 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 5 august 2015; Decizia nr. 31 din 19 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015; Decizia nr. 21 din 13 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 4 octombrie 2016).

55. Raportat la cauza pendinte, din verificarea Încheierii din 13 aprilie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 6.277/176/2020, prin care s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu dezlegarea de principiu a chestiunii de drept în discuție, rezultă că instanța de apel, legal investită cu soluționarea procesului, nu a abordat, sub niciun aspect, condițiile în care poate fi reținută existența unei probleme de drept, o chestiune veritabilă și complexă, în măsură să justifice o interpretare de principiu a legii incidente, cerută instanței supreme. Mai precis, încheierea de sesizare nu cuprinde nicio argumentare cu privire la caracterul îndoielnic, lacunar sau neclar al prevederilor art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 și nici opțiunea provizorie a judecătorilor instanței de sesizare cu privire la modul în care ar trebui interpretate aceste dispoziții legale, instanța de trimitere mărginindu-se la reiterarea pur formală a cerințelor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă și la redarea posibilelor variante de interpretare a textului legal în discuție, așa cum au fost acestea relevate de către petent, fără a argumenta însă în ce constă dificultatea de interpretare a normelor menționate.

56. Or, simpla susținere a titularului sesizării în sensul că cerința de la art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 este susceptibilă de sensuri diferite nu este de natură a demonstra dificultatea acestei operațiuni logico-juridice și nu justifică doar prin ea însăși declanșarea mecanismului procedural reglementat de art. 520 din Codul de procedură civilă.

57. Pe de altă parte, nu este îndeplinită nici condiția referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept pentru soluționarea pe fond a cauzei, instanța de trimitere nejustificând în niciun fel aptitudinea acesteia de a conduce la rezolvarea pe fond a cauzei, legătura indisolubilă care există între chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită și rezolvarea pe fond a litigiului.

58. Aceasta cu atât mai mult cu cât motivul pentru care plângerea formulată de petent a fost respinsă nu l-a constituit neîndeplinirea condiției înscrise în art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, ci împrejurarea că terenul în litigiu nu intră sub incidența art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, ci sub cea a art. 24 din același act normativ, iar în cauză nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din Legea nr. 18/1991.

59. În concret, în cauză, este vorba despre o cerere de constituire a dreptului de proprietate, pe care petentul a formulat-o în temeiul art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, dar care a fost respinsă de Comisia județeană B, pe considerentul că textul legal invocat nu este incident, în cauză fiind aplicabil art. 24 alin. (1) din lege, instanța de fond menținând această hotărâre cu motivarea că nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din lege.

60. Art. 27 alin. (2³) și art. 24 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 vizează ipoteze diferite cu privire la constituirea dreptului de proprietate, respectiv terenuri atribuite de cooperativa de producție [art. 24 alin. (1¹)] sau de alte entități [art. 27 alin. (2³)].

61. Astfel, potrivit art. 24 alin. (1), „Terenurile situate în intravilanul localităților, care au fost atribuite de cooperativele agricole de producție, potrivit legii, operatorilor sau altor persoane îndreptățite, pentru construcția de locuințe și anexe gospodărești, pe care le-au edificat, rămân și se înscriu în proprietatea actualilor deținători, chiar dacă atribuirea s-a făcut din terenurile preluate în orice mod de la foștii proprietari”. În continuare, art. 24 alin. (1¹) prevede că: „Suprafața terenurilor prevăzute în alin. (1), aferente casei de locuit și anexelor gospodărești, nu poate fi mai mare decât cea prevăzută în actul de atribuire provenit de la cooperativa de producție, consiliul popular sau primăria din localitatea respectivă.”

62. Potrivit art. 27 alin. (2³), „În cazul terenurilor aferente casei de locuit și anexelor gospodărești edificate anterior datei de 1 ianuarie 1990, precum și curții și grădinii din jurul acestora, proprietarii caselor de locuit, inclusiv cei care au cumpărat imobilul potrivit prevederilor Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, sau cei care au dobândit aceste imobile prin acte translativ de proprietate pot solicita comisiei județene emiterea titlului de proprietate în condițiile prezentei legi, cu întrunirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) dacă deținătorii sau moștenitorii acestora figurează cu casa de locuit în registrele agricole sau registrele cadastrale ori sunt înscrise în cartea funciară și sunt înregistrate în evidențele fiscale;

b) dacă terenul este în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și persoanele solicitante au calitatea de proprietari ai construcțiilor;

c) nu fac obiectul cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate de către alte persoane”.

63. În speță, în timp ce petentul susține că, în calitate de proprietar al casei construite de antecesorii săi și al terenului de sub casă, de 100 mp, atribuit prin ordinul prefectului, a formulat cerere de constituire a dreptului de proprietate și asupra diferenței de 302 mp teren aflat în folosința sa, în condițiile în care tot terenul le-a fost atribuit antecesivilor săi de către fostul Consiliu local al municipiului Alba Iulia în anul 1986, pentru edificarea unei gospodării, justificând, în acest mod, incidența textului art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, intimata Comisia locală A susține că, de fapt, antecesivilor petentului au primit în folosință de la cooperativa agricolă de producție, în anul 1983, în vederea edificării unei locuințe, doar suprafața de 100 mp, cu privire la care și-au intabulat, mai întâi, dreptul de folosință, iar apoi, în anul 1995, dreptul de proprietate, astfel că, pentru diferența de suprafață de 302 mp, pe care petentul o folosește în plus și pentru care acesta solicită eliberarea titlului de proprietate, nu sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 231/2018.

64. Prin urmare, litigiul poartă, în primul rând, asupra normei de drept aplicabile în cauză, instanța fiind chemată să tranșeze care dintre cele două texte legale, mai sus menționate, este incident, raportat la aspectele de fapt concrete din speța dedusă judecătii, și nu să aprecieze asupra îndeplinirii în cauză a condițiilor art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, or, soluția ce urmează a fi dată acestei chestiuni nu depinde în mod necesar de modul de interpretare a normei de drept cuprinse în art. 27 alin. (2³) lit. c), incidența în cauză a acesteia nefiind nici măcar sigură câtă vreme nu pare a fi îndeplinită situația premisă a aplicării art. 23 din Legea nr. 18/1991 în totalitate, ci a art. 24 din aceeași lege.

65. În acest sens este de observat că, prin Sentința civilă nr. 1.133 din 17 mai 2021, Judecătoria Alba Iulia a respins plângerea, ca neîntemeiată, cu motivarea că nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din Legea nr. 18/1991, deoarece petentul nu a depus niciun înscris din care să rezulte calitatea sa de cooperativ și că terenul a fost cooperativizat, că terenul nu apare în registrul agricol, este proprietatea statului român, petentul nu are calitatea de proprietar al construcțiilor de pe acest teren și, potrivit susținerilor Comisiei județene B, face obiectul cererilor de reconstituire formulate de alte persoane.

66. Rezultă cu evidență din considerentele hotărârii primei instanțe că soluția de respingere a cererii petentului de a-i fi eliberat titlul de proprietate cu privire la terenul în suprafață de 302 mp nu a fost pronunțată în considerarea neîndeplinirii condiției de la art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991 și, implicit, a unei eventuale interpretări eronate a acestor dispoziții legale, ci pentru că, în cauză, nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din Legea nr. 18/1991, terenul cu privire la care se solicită constituirea dreptului de proprietate neintrând sub incidența art. 27 alin. (2³) din lege.

67. Cu alte cuvinte, până la acest moment, niciuna dintre autoritățile chemate să se pronunțe cu privire la pretențiile petentului, nici comisia locală și nici cea județeană de fond funciar, după cum nici instanța de judecată investită, în fond, cu soluționarea plângerii formulate de petent împotriva celor două hotărâri emise de comisiile de fond funciar, nu a analizat îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, ci a respins pretențiile deduse judecătii pe considerentul că ele nu pot fi subsumate situației reglementate de acest text legal, ci celei reglementate de art. 24 alin. (1) din același act normativ.

68. Este adevărat că, declarând apel împotriva acestei hotărâri, petentul a invocat, în principal, ambiguitatea și lipsa de claritate și precizie a textului art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, dezvoltând ample apărări cu privire la modul în care acesta ar trebui interpretat, cu solicitarea de a se constata că în mod nejustificat s-a apreciat de către prima instanță că nu este îndeplinită condiția de la lit. c) a art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991, deoarece terenul respectiv face obiectul unei cereri de reconstituire, iar despăgubirile nu au fost achitate persoanei îndreptățite până la data formulării cererii de constituire de către apelant.

69. Dar, câtă vreme soluția primei instanțe este fundamentată pe alte aspecte, fără legătură cu îndeplinirea condiției de la art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, și în lipsa unei argumentări concrete din partea titularului prezentei sesizări, nu se poate stabili legătura dintre chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită și rezolvarea pe fond a litigiului.

70. De altfel, din examenul actului de sesizare, Încheierea din 13 aprilie 2022, pronunțată de Tribunalul Alba — Secția I civilă, se constată că nici datele cauzei precursive sesizării nu au fost stabilite cu exactitate. Expunerea cererii de chemare în judecată, a întâmpinării și a sentinței primei instanțe este extrem de succintă și nu cuprinde nicio precizare concretă cu privire la situația terenului în litigiu, deși această chestiune este esențială, pentru că de ea depinde stabilirea incidenței unuia sau a celuilalt dintre cele două texte legale mai sus menționate, și, implicit și aplicabilitatea normei cuprinse în art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, a cărei interpretare se solicită.

71. Astfel, titularul sesizării s-a limitat la a prezenta susținerile părților, precum și considerentele (trunchiate) care au stat la baza soluției de respingere a plângerii petentului în primă instanță, în sensul că nu sunt îndeplinite condițiile art. 23 alin. (1)—(2¹) din Legea nr. 18/1991, deoarece terenul solicitat face obiectul unor cereri de reconstituire formulate de alte persoane (în baza Legii nr. 10/2001), fără a oferi nicio lămurire cu privire la concluzia la care s-a ajuns, în urma analizării materialului probator administrat, cu privire la situația juridică a terenului în litigiu, respectiv la modalitatea în care acesta a ajuns în folosința petentului.

72. În lipsa acestor date relevante ale cauzei, nu se poate stabili cu certitudine dacă instanța de apel ar putea, în conformitate cu dispozițiile art. 478 din Codul de procedură civilă, să ajungă să își întemeieze soluția pe care o va pronunța în cauză pe dispozițiile art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, câtă vreme, până la acest moment, obiectul disputei îl constituie aplicabilitatea art. 24 sau a art. 27 alin. (2³) din Legea nr. 18/1991 și nu îndeplinirea condițiilor art. 27 alin. (2³), implicit a celei de la lit. c).

73. Câtă vreme circumstanțele cauzei pentru care trebuie să se dea interpretarea art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991

nu sunt deplin clarificate, iar Tribunalul Alba — Secția I civilă nu a prezentat argumentele pentru care consideră, între altele, că de dezlegarea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei, se constată că sesizarea este inadmisibilă, întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție neputând fi disociată de contextul care a generat-o, care trebuie să fie întotdeauna unul cazual și să cuprindă exhaustiv toate elementele determinante ale cauzei.

74. În ceea ce privește *noutatea chestiunii de drept* ce formează obiectul prezentei sesizări, analiza conținutului art. 519 din Codul de procedură civilă relevă că aceasta reprezintă o condiție distinctă de aceea a nepronunțării anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra respectivei chestiuni de drept ori de cea a inexistenței unui recurs în interesul legii aflat în curs de soluționare cu privire la acea problemă de drept.

75. În absența unei definiții legale a noțiunii de noutate și a unor criterii legale de determinare a conținutului său, verificarea acestei condiții ține de aprecierea completului investit cu soluționarea sesizării, astfel cum instanța supremă a hotărât în mod constant în jurisprudența sa (a se vedea în acest sens, de exemplu, deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014).

76. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a apreciat că cerința noutății este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept mai vechi.

77. În egală măsură, noutatea chestiunii de drept, în sensul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, poate constitui și atributul unei reglementări mai vechi, dar asupra căreia instanța de judecată este chemată să se pronunțe în prezent, atunci când aplicarea frecventă a normei juridice a devenit actuală, textele de lege supuse interpretării suscitând recent în fața instanțelor de judecată o dificultate a aplicării acestora și creând premisele apariției unei practici neunitare la nivel național.

78. Caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma interpretării dispozițiilor legale, opiniile jurisprudențiale izolate ori cele pur subiective ale părților nefiind în măsură să justifice declanșarea mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile.

79. Prin urmare, sub acest aspect, prezintă importanță existența unei practici judiciare constante în materie, iar, în situația existenței unei practici neunitare, nu mai poate fi sesizată instanța supremă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, ci se impune declanșarea mecanismului recursului în interesul legii, condiția noutății chestiunii de drept constituind unul dintre elementele de diferențiere între cele două mecanisme de unificare a practicii reglementate de Codul de procedură civilă, hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și recursul în interesul legii.

80. Ca și în cazul celorlalte condiții de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, noutatea problemei de drept se impune a fi evaluată primordial de autorul sesizării, prin relevarea tuturor datelor care pot susține și justifica nevoia instanței de a primi o dezlegare de principiu a unei norme de drept, aspect ce rezultă din conținutul neechivoc al dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

81. Se constată însă că încheierea prin care Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată nu cuprinde niciun argument în acest sens.

82. În lipsa unor argumente specifice, evaluarea noutății chestiunii de drept urmează a fi făcută prin raportare la celelalte elemente mai sus prezentate.

83. În acest sens se reține că dispozițiile legale a căror interpretare a determinat formularea prezentei sesizări se regăsesc în cuprinsul unui act normativ adoptat și intrat în vigoare cu mai bine de patru ani în urmă, respectiv în Legea nr. 231/2018, care a modificat și completat Legea nr. 18/1991. Chiar dacă acest act normativ a suferit, ulterior intrării sale în vigoare, și alte completări și modificări (prin Legea nr. 105/2019 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, Legea nr. 87/2020 pentru modificarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 și Legea nr. 263/2022 pentru modificarea Legii fondului funciar nr. 18/1991), norma a cărei interpretare se solicită, art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, a fost introdusă și a devenit activă, în forma actuală, încă din anul 2018, astfel că nu se poate vorbi despre o reglementare nou-intrată în vigoare.

84. Pe de altă parte, norma în discuție nu a fost recent modificată sau completată, astfel încât nu poate fi vorba nici despre necesitatea unei eventuale reevaluări și interpretări a acesteia, într-un context legislativ diferit.

85. Cât privește aplicarea frecventă a acestei norme juridice sau dificultatea aplicării ei în prezent, se constată că, prin actul de sesizare, nu a fost evocată nicio hotărâre judecătorească pronunțată între anii 2018—2022 care să releve interpretări diferite date dispozițiilor art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991.

86. În urma verificărilor efectuate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, la nivelul celor 14 curți de apel din țară, au fost identificate doar două hotărâri judecătorești prin care au fost soluționate cauze cu un obiect similar plângerii adresate Judecătoriei Alba Iulia și prin care a fost tranșată chestiunea de drept enunțată în cuprinsul actului de sesizare (Decizia civilă nr. 3.188 din 7 octombrie 2022, pronunțată de Tribunalul Argeș —

Secția I civilă în Dosarul nr. 6.037/280/2020, și Sentința civilă nr. 2.548 din 12 septembrie 2022, pronunțată de Judecătoria Câmpina în Dosarul nr. 258/204/2022, definitivă prin Decizia civilă nr. 51 din 16 ianuarie 2023, pronunțată de Tribunalul Prahova — Secția I civilă).

87. Din examinarea acestora rezultă că, printr-o interpretare literală a textului de lege, instanțele au considerat că este îndeplinită condiția prevăzută de art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, dacă cererea prin care s-a solicitat restituirea în natură sau acordarea de măsuri reparatorii prin echivalent, formulată anterior cererii de emiteră a titlului de proprietate, a fost soluționată definitiv, prin decizia de respingere a cererii de retrocedare în natură sau de respingere ori admitere a cererii de acordare de despăgubiri, pentru că, în oricare dintre aceste situații, terenul nu mai face obiectul, în prezent, al unei cereri de constituire sau reconstituire a dreptului de proprietate. S-a apreciat că această condiție este îndeplinită independent de achitarea despăgubirilor până la data formulării cererii de emiteră a titlului de proprietate.

88. În aceste condiții, reținând că nu există nicio altă hotărâre care să releve că aspectele problematizate prin actul de sesizare au fost rezolvate, până la acest moment, într-o jurisprudență care să reflecte și alte orientări în aplicarea art. 27 alin. (2³) lit. c) din Legea nr. 18/1991, condiția noutății chestiunii de drept, evaluată din perspectiva actualității acesteia, a unei aplicări frecvente, în măsură să determine o dificultate a aplicării dispozițiilor legale în discuție, apare ca nefiind îndeplinită.

89. Împrejurarea că opiniile exprimate la nivel teoretic de judecătorii din cadrul instanțelor care au înaintat puncte de vedere nu au caracter uniform nu justifică declanșarea mecanismului reglementat de dispozițiile art. 519—520 din Codul de procedură civilă, întrucât scopul pronunțării unei hotărâri prealabile este acela de a asigura coeziunea în plan jurisprudențial, ceea ce presupune existența unor tendințe jurisprudențiale concrete orientate către soluții diferite, or, în mod evident, în prezenta cauză nu s-a demonstrat o astfel de situație.

90. În concluzie, reținând că mecanismul de unificare a practicii judiciare constând în pronunțarea unei hotărâri prealabile nu poate fi valorificat decât în condițiile restrictive și cumulative de admisibilitate reglementate de art. 519—520 din Codul de procedură civilă și că, în cazul prezentei sesizări, două dintre aceste condiții, respectiv cea referitoare la existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, precum și cea referitoare la noutatea chestiunii de drept, nu sunt îndeplinite, urmează a se respinge sesizarea, ca inadmisibilă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Alba — Secția I civilă, în Dosarul nr. 6.277/176/2020, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, cu privire la următoarea chestiune de drept:

Modul de interpretare a dispozițiilor art. 27 alin. (2³) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 27 martie 2023.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2023.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 470786